

บทความวิจัย

กฎหมายและนโยบายทางอาญา : ศึกษากรณีช่องว่างกฎหมาย
ในการล่วงละเมิดทางเพศทางเพศออนไลน์

Criminal law and Policy: A case study of Legal Loopholes in
Online Sexual Harassment

วรฉัตร วรिवรรณ¹

Warachart Wariwan²

คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

เลขที่ 113 หมู่ 12 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45120

Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University

No.113 Moo 12, Ko Kaeo Subdistrict, Selaphum District,

Roi Et Province 45120, Thailand

E-mail: warachara@reru.ac.th

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรฉัตร วรिवรรณ, อาจารย์ประจำสาขารัฐประศาสนศาสตร์
คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² Assistant Professor Dr. Warachart Wariwan, Lecturer in Public Administration
Program, Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University.

สุพัตนา ศรีบุตรดี³Supattana Sribootrdee⁴

คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

เลขที่ 113 หมู่ 12 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45120

Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University

No.113 Moo 12, Ko Kaeo Subdistrict, Selaphum District,

Roi Et Province 45120, Thailand

* Corresponding author E-mail: supattana192525@gmail.com

วันที่รับบทความ : 22 มกราคม 2569 วันที่แก้ไขบทความ : 27 เมษายน 2569

วันที่ตอบรับ : 29 มิถุนายน 2569 วันที่เผยแพร่ : 29 มิถุนายน 2569

³ อาจารย์สุพัตนา ศรีบุตรดี, อาจารย์ประจำสาขานิติศาสตร์ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

⁴ Supattana Sribootrdee, Lecturer in Laws Program, Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ช่องว่างทางกฎหมายและนโยบายอาญาของไทยในการจัดการปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์ โดยศึกษาปัจจัยเชิงโครงสร้างในระบบกระบวนการยุติธรรมที่ส่งผลต่อการคุ้มครองผู้เสียหาย และเปรียบเทียบกฎหมายและกลไกคุ้มครองจากต่างประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักร แครีรัฐออสเตรเลีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อเสนอแนวทางเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาระบบคุ้มครองผู้เสียหายให้สอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัลในปัจจุบัน งานวิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารและการศึกษาเปรียบเทียบเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า กฎหมายอาญาไทยยังคงเน้นการกระทำที่เกิดขึ้นในทางกายภาพ ขณะที่การคุ้มครองผู้เสียหายในพื้นที่ดิจิทัลยังขาดบทบัญญัติเฉพาะที่ให้ความสำคัญกับหลักความยินยอม และยังพึ่งพากฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่มีเป้าหมายด้านความมั่นคงของรัฐมากกว่าการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล ในเชิงนโยบายยังขาดกลไกในการจัดการกับเนื้อหาที่สร้างความเสียหายอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ขณะที่ประเทศที่ศึกษาเปรียบเทียบได้พัฒนากฎหมายและกลไกที่ให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้เสียหาย พร้อมทั้งกำหนดมาตรการตอบสนองที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพต่อความเสียหายบนสื่อดิจิทัล

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) ควรพิจารณาตรากฎหมายเฉพาะว่าด้วยความผิดทางเพศในโลกออนไลน์ (2) ควรจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะที่มีอำนาจในการสั่งระงับหรือลบเนื้อหาที่สร้างความเสียหาย (3) ควรจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหาย และ (4) ควรเสริมสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับพยานหลักฐานดิจิทัลสำหรับพนักงานสอบสวน

คำสำคัญ: การล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์, กฎหมายอาญา, นโยบายทางอาญา, การคุ้มครองผู้เสียหาย, สังคมดิจิทัล

Abstract

This research article aims to analyze the legal gaps and criminal policy limitations in Thailand's response to online sexual abuse. The study examines structural factors within the criminal justice system that affect the protection of victims and compares legal frameworks and protective mechanisms in selected foreign jurisdictions, namely the United Kingdom, the Commonwealth of Australia, and the Republic of Singapore. The objective is to propose policy recommendations for improving victim protection systems in a manner consistent with the contemporary digital society. The research employs documentary analysis and qualitative comparative research methods.

The findings indicate that Thai criminal law continues to focus primarily on conduct occurring in physical settings, while the protection of victims in digital environments remains inadequate. Specific legal provisions emphasizing the principle of consent are lacking, and existing measures rely heavily on computer-related crime legislation, which is primarily intended to safeguard state security rather than protect individual rights. From a policy perspective, there is also an absence of effective mechanisms for the rapid removal or restriction of harmful online content. In contrast, the jurisdictions examined have developed legal frameworks and institutional mechanisms that prioritize victims' rights and provide prompt and effective responses to harms occurring in digital media environments.

The study proposes the following recommendations: (1) the enactment of specific legislation addressing online sexual offenses; (2) the establishment of a specialized agency with authority to order the suspension

or removal of harmful content; (3) the creation of one-stop service centers to provide comprehensive assistance to victims; and (4) the enhancement of investigators' technological competencies, particularly in relation to the collection and examination of digital evidence.

Keywords: Online Sexual Abuse, Criminal Law, Criminal Policy, Victim Protection, Digital Society

1. ความนำ

การขยายตัวของอินเทอร์เน็ตและแพลตฟอร์มดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม วิถีชีวิต และรูปแบบการใช้อำนาจในสังคมยุคใหม่ พื้นที่ออนไลน์ได้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะรูปแบบใหม่สำหรับการแสดงออกและปฏิสัมพันธ์ ตลอดจนการต่อรองความหมายของสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (World Economic Forum, 2023) อย่างไรก็ตาม พัฒนาการเหล่านี้นักยังก่อให้เกิดอาชญากรรมและการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีความซับซ้อนและควบคุมได้ยากมากขึ้น โดยเฉพาะอาชญากรรมทางเพศในโลกออนไลน์ซึ่งทำลายทั้งแนวคิดทางทฤษฎีและกลไกของกฎหมายอาญาแบบดั้งเดิม (United Nations Office on Drugs and Crime, 2024) บริบทของประเทศไทยสะท้อนปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างชัดเจน โดยข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2567, อ้างถึงใน กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2567) ชี้ให้เห็นว่า จำนวนคดีล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์เพิ่มขึ้นจาก 48 คดีในปี พ.ศ. 2560 เป็น 540 คดีในปี พ.ศ. 2566 คิดเป็นการเพิ่มขึ้นกว่าสิบเท่าในระยะเวลาเพียงไม่กี่ปี ขณะที่ข้อมูลจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2564, อ้างถึงใน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567) รายงานว่ามีผู้เสียหายสูงถึงกว่า 400,000 รายในปีเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานขององค์การสหประชาชาติที่ชี้ว่าอาชญากรรมทางเพศในโลกดิจิทัลมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 20 ต่อปีในระดับโลก (United Nations Office on Drugs and Crime, 2024) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัญหานี้ เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่บ่งชี้ถึงข้อจำกัดของระบบงานยุติธรรมในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เสียหาย

ภายใต้สภาวะการณ์เช่นนี้ ประเทศไทยได้ปรับปรุงกรอบกฎหมายอาญาให้สอดคล้องกับสังคมดิจิทัล โดยการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2568 ซึ่งมีการปรับปรุงนิยามความผิดเกี่ยวกับเพศ ขยายขอบเขตการคุ้มครองให้ครอบคลุมการกระทำในโลกออนไลน์ และให้ความสำคัญกับการจัดการสื่อลามกอนาจารในรูปแบบใหม่ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติกลับพบว่ายังคงมีช่องว่างหลายประการ ทั้งในมิติของการตีความ บทบัญญัติ การพิสูจน์องค์ประกอบความผิดที่ยุ่งยาก การบังคับใช้กฎหมายในคดีข้ามพรมแดน ตลอดจนกลไกการคุ้มครองและเยียวยาผู้เสียหายที่ยังทำงานแบบแยกส่วน และเมื่อพิจารณาประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะพบว่ากรอบกฎหมายไทยยังตั้งอยู่บนฐานคิดที่ใช้โลกออฟไลน์เป็นบรรทัดฐาน จึงไม่สามารถรองรับลักษณะพลวัตของการล่วงละเมิดทางเพศในโลกดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จอมพล พัทธกษัตินดิโยธิน, 2563) การวิจัยนี้จึงมุ่งวิเคราะห์ช่องว่างทางกฎหมายและนโยบายอาญาของประเทศไทยต่อการล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ประการ ได้แก่ (1) วิเคราะห์ขอบเขตและกลไกความรับผิดชอบทางอาญาภายใต้ประมวลกฎหมายอาญาที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 30 พ.ศ. 2568) พร้อมทั้งชี้ให้เห็นข้อจำกัดและช่องว่างทางกฎหมายที่ยังมีอยู่ (2) ศึกษาปัจจัยเชิงโครงสร้างในด้านนโยบายอาญาและกระบวนการยุติธรรมที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองผู้เสียหาย (3) ศึกษาเปรียบเทียบหลักกฎหมาย มาตรการเชิงนโยบาย และกลไกการคุ้มครองผู้เสียหายในต่างประเทศที่มีความก้าวหน้า และ (4) นำเสนอข้อเสนอแนะการปฏิรูปกฎหมายและนโยบายอาญาของประเทศไทย โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพผ่านการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และการศึกษาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติจากประเทศสหราชอาณาจักร เครือรัฐออสเตรเลีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์

2. การคุ้มครองผู้เสียหายในคดีล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์ของต่างประเทศและประเทศไทย

การพิจารณามาตรการคุ้มครองผู้เสียหายในคดีล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องใช้กรอบวิเคราะห์จากทฤษฎีทางอาญาวิทยาและนิติศาสตร์สมัยใหม่ ควบคู่กับการศึกษาแนวปฏิบัติทางกฎหมายของต่างประเทศที่มีความก้าวหน้า ก่อนนำมาเปรียบเทียบกับโครงสร้างกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบัน

2.1 แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการคุ้มครองผู้เสียหายในยุคดีดิจิทัล

การเปลี่ยนแปลงของกฎหมายและนโยบายอาญาในยุคปัจจุบันสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนผ่านจากแนวคิดความยุติธรรมเชิงตอบโต้ที่ให้รัฐเป็นผู้เสียหายหลัก ไปสู่แนวคิดความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และการคุ้มครองผู้เคราะห์บาง (Victim-Oriented Justice) ซึ่งมีนัยสำคัญโดยเฉพาะในกรณีความรุนแรงทางเพศ ซึ่งนักวิชาการชี้ว่าการล่วงละเมิดทางเพศมิใช่เพียงอาชญากรรมต่อศีลธรรมอันดีหรือความสงบเรียบร้อย หากแต่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างรุนแรงด้วย (Horder, 2019) โดยในยุคดีดิจิทัล แนวคิดและทฤษฎีสำคัญที่เป็นรากฐานของการออกแบบกลไกคุ้มครองผู้เสียหาย ประกอบด้วย 3 ทฤษฎีหลัก ได้แก่

ประการแรก แนวคิดเรื่อง “ร่างกายดิจิทัล” (Digital Body Concept) ซึ่งนักวิชาการในสายอาญาวิทยาเสนอให้ขยายความเข้าใจเกี่ยวกับร่างกายในทางกฎหมายให้ข้ามขอบเขตทางกายภาพ (Physicality) ไปสู่มิติของร่างกายดิจิทัล โดยภายใต้กรอบคิดนี้ ข้อมูลส่วนบุคคล ภาพถ่าย คลิปวิดีโอ รหัสผ่าน ตลอดจนร่องรอยบนโลกดิจิทัล ถือเป็นองค์ประกอบที่ต่อยอดและสะท้อนอัตลักษณ์ทางเพศของแต่ละบุคคล การเข้าถึงเผยแพร่ หรือใช้งานข้อมูลเหล่านี้โดยปราศจากความยินยอม (Consent) จึงอาจสร้างความเจ็บปวดและสร้างอันตรายแก่ผู้เสียหายได้ หรืออาจรุนแรงยิ่งกว่าการคุกคามในโลกออฟไลน์ เนื่องจากข้อมูลดิจิทัลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีลักษณะถาวรและแพร่ขยายเกินขอบเขตการควบคุม ทฤษฎีนี้จึงชี้ให้เห็นว่ากฎหมายหมิ่นประมาทหรือกฎหมายความสงบเรียบร้อยโดยทั่วไปไม่อาจให้ความคุ้มครองที่เพียงพอแก่ผู้เสียหาย เพราะแก่นแท้ของ

ความเสียหายคือการล่วงละเมิดความเป็นเจ้าของในร่างกายของตนเอง (Bodily Autonomy) (Henry & Powell, 2018)

ประการที่สอง แนวคิด “สิทธิมนุษยชนผ่านการออกแบบ” (Human Rights by Design) เป็นกรอบนโยบายที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อตอบโจทย์ข้อจำกัดของกลไกรัฐในการกำกับดูแลพื้นที่ดิจิทัล ซึ่งมีขอบเขตกว้างใหญ่และซับซ้อน แนวคิดนี้ผลักดันความรับผิดชอบ (Accountability) ไปยังผู้ให้บริการโครงสร้างพื้นฐานและแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ โดยกำหนดให้บริษัทเทคโนโลยีต้องบูรณาการกลไกคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ความปลอดภัย และความเป็นส่วนตัวเข้าไว้ในโครงสร้างทางเทคโนโลยีและอัลกอริทึม ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนา แนวคิดนี้นำไปสู่การกำหนดหน้าที่การดูแลในเชิงกฎหมาย ที่กำหนดให้แพลตฟอร์มต้องดำเนินการมาตรการเชิงรุกเพื่อป้องกันไม่ให้ระบบของตนถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการล่วงละเมิดหรือคุกคามผู้เสียหาย (Council of Europe, 2023; Suzor et al., 2019)

ประการที่สาม แนวทาง “การยึดผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง” (Victim-Centered Approach) ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เน้นการให้ความสำคัญสูงสุดกับความปลอดภัย ความต้องการ และสภาพจิตใจของผู้เสียหาย โดยทฤษฎีนี้เชื่อว่าประสิทธิภาพของการคุ้มครองจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถออกแบบกลไกที่หลีกเลี่ยงการถูกกระทำซ้ำหรือการเกิดบาดแผลทางใจซ้ำ (Secondary Victimization) ซึ่งมักเกิดจากการสอบสวนที่ซ้ำซาก การถูกดำเนินโทษจากเจ้าหน้าที่ หรือความล่าช้าในการแก้ไขปัญหา แนวคิดนี้จึงเน้นย้ำการสร้างกลไกที่คำนึงถึงบาดแผลทางใจ (Trauma-Informed Approach) และการคุ้มครองผู้เสียหายในทุกขั้นตอนของกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย (McGarry & Walklate, 2015; Shah, 2021)

2.2 มาตรการทางกฎหมายและกลไกเชิงสถาบันของต่างประเทศ

ประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่วนใหญ่ได้ตระหนักถึงอันตรายจากการล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์ และได้ดำเนินการปฏิรูปกฎหมายพร้อมจัดตั้งกลไกเชิง

สถาบันที่ทันสมัย เพื่อบูรณาการระหว่างการบัญญัติความผิดทางอาญา การกำกับดูแลแพลตฟอร์ม และการเยียวยาผู้เสียหาย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างจาก 3 ประเทศ ได้แก่

1) สหราชอาณาจักร (United Kingdom) ถือเป็นประเทศตัวอย่างด้านการเสริมสร้างความรับผิดชอบของตัวกลาง (Intermediary Liability) โดยออกกฎหมายชื่อ “Online Safety Act 2023” ซึ่งนับเป็นกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงแนวทางการคุ้มครองผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญ โดยกำหนดหน้าที่การดูแล (Duty of Care) ในระดับเข้มงวดสำหรับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มออนไลน์และเครื่องมือค้นหา (Search Engines) โดยกำหนดให้แพลตฟอร์มต้องประเมินความเสี่ยงและจัดการกับเนื้อหาที่ผิดกฎหมายอย่างจริงจัง โดยเฉพาะกรณีสื่อลามกอนาจารเด็ก ภาพอนาจารขั้นรุนแรง การควบคุมบังคับจิตใจ และการล่วงละเมิดภาพส่วนตัว (*Online Safety Act 2023*, 2023)

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นอันตรายโดยผิดกฎหมาย (Illegal Harms Codes of Practice) โดยแพลตฟอร์มต้องใช้เทคโนโลยีตรวจจับที่มีประสิทธิภาพ เช่น ระบบวิเคราะห์ค่าแฮช (Hash-matching technology) เพื่อระบุและลบเนื้อหาละเมิดทางเพศโดยอัตโนมัติ กฎหมายยังได้จัดตั้งหน่วยงาน “Ofcom” ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลอิสระที่มีอำนาจควบคุมดูแลอย่างเด็ดขาด หากบริษัทใดฝ่าฝืนข้อบังคับจะต้องรับโทษปรับทางปกครอง อีกทั้งกฎหมายฉบับนี้ยังเปิดทางให้สามารถดำเนินคดีอาญากับผู้บริหารระดับสูงขององค์กรได้โดยตรง หากพิสูจน์ได้ว่ามีความบกพร่องในการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ใช้งาน นอกจากนี้ สหราชอาณาจักรยังได้ปรับปรุงกฎหมายอาญา Sexual Offences Act โดยบัญญัติให้การส่งภาพลามกอนาจาร (Cyberflashing) เป็นความผิด แม้ไม่ปรากฏเจตนาล่วงละเมิด หากการส่งภาพดังกล่าวกระทำขึ้นเพื่อสนองความพึงพอใจทางเพศของผู้ส่งและเพิกเฉยต่อความอับอายของผู้รับ (Sexual Offences Act 2003, 2003)

2) เครือรัฐออสเตรเลีย (Australia) ให้ความสำคัญกับการระงับและยับยั้งความเสียหายอย่างเร่งด่วน โดยได้ออกกฎหมายชื่อ “Online Safety Act 2021” และจัดตั้ง “eSafety Commissioner” ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลเฉพาะทางด้านความปลอดภัย

ออนไลน์ มีการออกแบบระบบคุ้มครองผู้เสียหายผ่านโครงการสำคัญ เช่น โครงการคุ้มครองกรณีการล่วงละเมิดผ่านภาพถ่าย (Image-Based Abuse Scheme) และโครงการคุ้มครองผู้ใหญ่จากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Adult Cyber Abuse Scheme) กลไกที่ทรงพลังที่สุดของ eSafety Commissioner คืออำนาจในการออกคำสั่งระงับและนำเนื้อหาออก (Removal Notices) โดยตรงถึงแพลตฟอร์ม ผู้ให้บริการเครือข่าย หรือแม้แต่ผู้กระทำความผิด ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้ลดระยะเวลาการปฏิบัติตามจาก 48 ชั่วโมง เหลือเพียง 24 ชั่วโมง หากฝ่าฝืนจะถูกลงโทษปรับทางแพ่งในอัตราสูง

นอกจากนี้ eSafety Commissioner ยังมีอำนาจสั่งให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISPs) บล็อกเว็บไซต์ที่เผยแพร่เนื้อหารุนแรง หรือสั่งให้ถอดแอปพลิเคชันออกจาก App Store รวมถึงอำนาจในการขอข้อมูลเพื่อเปิดเผยตัวตนของผู้ใช้บัญชีปลอม (Trolls) ที่กระทำการล่วงละเมิดอีกด้วย กระบวนการเหล่านี้ช่วยลดภาระและระยะเวลาที่ผู้เสียหายต้องใช้ในการกระบวนการฟ้องร้องทางอาญาแบบปกติ (*Online Safety Act 2021*, 2021)

3) สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Singapore) เป็นประเทศล่าสุดที่ปฏิรูปกฎหมายด้านความปลอดภัยออนไลน์อย่างก้าวกระโดด โดยผ่านร่างกฎหมายที่ชื่อว่า “Online Safety (Relief and Accountability) Act 2025: OSRA” หรือพระราชบัญญัติความปลอดภัยออนไลน์ (การบรรเทาทุกข์และความรับผิดชอบ) เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2568 และเตรียมจัดตั้ง “Online Safety Commission: OSC” หรือคณะกรรมการความปลอดภัยออนไลน์ภายในครั้งแรกของปี พ.ศ. 2569 นี้

ข้อโดดเด่นของกฎหมายสิงคโปร์ คือการแก้ไขปัญหาการพิสูจน์ในคดีอาญา ด้วยการสร้างกลไกความรับผิดชอบทางละเมิดตามกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Statutory Torts) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายสามารถเป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งโดยตรง เพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนหรือขอคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวต่อผู้กระทำความผิดในหมวดหมู่อันตรายทางออนไลน์ 13 ประเภท เช่น การคุกคามทางเพศ การล่าแม่มด (Doxxing) การแอบอ้างตัวตน และการนำภาพส่วนตัวไปแสวงหาประโยชน์

นอกจากนี้ กฎหมายยังวางกลไกสำคัญในการจัดการกับผู้กระทำผิดนิรนาม โดยให้อำนาจ OSC สั่งให้แพลตฟอร์มหรือผู้ให้บริการเครือข่ายเปิดเผยข้อมูลและระบุตัวตนของผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเท็จ และส่งมอบข้อมูลนี้ให้แก่ผู้เสียหายหรือตัวแทนทางกฎหมาย เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีต่อไป (*Online Safety (Relief and Accountability) Act 2025*, 2025)

ตารางที่ 1

การเปรียบเทียบกรอบกฎหมายและกลไกเชิงสถาบันระดับสากล

ประเทศ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	กลไกเชิงสถาบัน	มาตรการคุ้มครองผู้เสียหายที่สำคัญ
สหราชอาณาจักร	Online Safety Act 2023	Ofcom	การบังคับใช้ Duty of Care ให้แพลตฟอร์มประเมินความเสี่ยงและสแกนเนื้อหา (CSAM) เชิงรุก มีบทลงโทษทางอาญาต่อผู้บริหาร
เครือรัฐออสเตรเลีย	Online Safety Act 2021	eSafety Commissioner	อำนาจทางปกครองสั่งลบเนื้อหาล่วงละเมิดทางเพศและภาพหลุดภายใน 24 ชั่วโมง โดยไม่ต้องรอคำสั่งศาล
สาธารณรัฐสิงคโปร์	Online Safety (Relief and Accountability) Act 2025	Online Safety Commission (OSC)	การรับรอง Statutory Torts ให้สิทธิฟ้องคดีแพ่งเรียกค่าเสียหาย และกลไกบังคับเปิดเผยตัวตนบัญชีผู้ใช้นิรนาม

ที่มา. สืบเคราะห์จาก Online Safety Act (2023); Online Safety Act (2021); Online Safety (Relief and Accountability) Act (2025)

2.3 มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบัน

สำหรับประเทศไทย สภานิติบัญญัติได้มีมติให้แก่กฎหมายครั้งสำคัญ โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2568 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2568 กฎหมายฉบับนี้มีเป้าหมายเพื่อปิดช่องว่างที่เดิมการพิสูจน์ความผิดทางเพศมักจำกัดอยู่กับการล่วงล้ำ หรือการสัมผัสเนื้อต้องตัวในเชิงกายภาพ โดยมีจุดเด่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้เสียหายบนโลกออนไลน์ ดังนี้

1) การบัญญัติความผิดฐาน “คุกคามทางเพศ” โดยกฎหมายได้บัญญัติบทนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 1 (19) เพื่อให้ครอบคลุมการคุกคามทางเพศทั้งในรูปแบบการกระทำทางกาย วาจา ท่าทาง การติดตามรังควาน และที่สำคัญคือการกระทำผ่านระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์โทรคมนาคม หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ที่สามารถแสดงผลให้เข้าใจได้ว่ามีลักษณะส่อไปในทางเพศ และทำให้ผู้อื่นรู้สึกเดือดร้อนรำคาญ อับอาย ถูกเหยียดหยาม หวาดกลัว หรือไม่ปลอดภัย

2) การกำหนดบทลงโทษและการคุ้มครองความสัมพันธ์เชิงอำนาจ โดยตามมาตรา 284/1 ผู้ที่กระทำความผิดฐานคุกคามทางเพศ (ในกรณีที่ยังไม่ถึงขั้นเป็นความผิดฐานอนาจาร) ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือเกิดในสื่อออนไลน์ที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ โทษจะเพิ่มขึ้นเป็นจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท ขณะเดียวกัน มาตรา 284/2 ยังเพิ่มความเข้มงวดในกรณีที่ผู้กระทำอาศัยอำนาจเหนือกว่า เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง หรือครูกับนักเรียน โดยกำหนดโทษสูงขึ้น และหากกระทำต่อเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จะถือเป็นความผิดร้ายแรงสูงสุด โดยไม่คำนึงถึงเรื่องความยินยอม (โทษจำคุก 5 ปี ปรับ 100,000 บาท)

3) มาตรการสั่งลบข้อมูลและบรรเทาความเสียหาย ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญคือการเพิ่มมาตรา 284/4 ซึ่งเปิดทางให้ผู้เสียหายสามารถยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ควบคุมระบบคอมพิวเตอร์ หรือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ระงับการเผยแพร่และนำข้อมูลที่มีลักษณะเป็นการล่วงละเมิดทางเพศออกจากระบบในทางปฏิบัติ ศาลยุติธรรม

ได้พัฒนาระบบบริการออนไลน์ (CIOS) เพื่อรองรับการยื่นคำร้องดังกล่าว ทำให้ผู้เสียหาย (รวมถึงเด็กอายุตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไปที่สามารถยืนยันตัวตนทางดิจิทัลได้) สามารถดำเนินการผ่านสมาร์ตโฟนได้โดยตรงโดยไม่ต้องเดินทางไปศาล

นอกเหนือจากประมวลกฎหมายอาญาแล้ว กระบวนการดำเนินคดีในประเทศไทยยังมักต้องอาศัยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14(4) และ 16 ในการเอาผิดกรณีการนำเข้าสู่ข้อมูลที่มีลักษณะลามกอนาจารเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14(4) และมาตรา 16 เป็นการเอาผิดกับผู้ที่มีส่วนนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะเป็นอันลามก หรือการสร้างขึ้น ตัดต่อ ดัดแปลงที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึง ซึ่งในบางครั้งหากมีข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ในลักษณะเป็นอันลามกหรือมีการสร้างขึ้นตัดต่อดัดแปลงของผู้อื่น แต่หากเป็นข้อมูลที่เก็บไว้ส่วนบุคคล แต่ประชาชนยังเข้าไม่ถึง ผู้ที่มีข้อมูลดังกล่าวก็อาจจะยังไม่มีคามผิด ซึ่งอย่างไรก็ตามโครงสร้างของกฎหมายฉบับนี้ยังคงเป็นที่ถกเถียงในทางวิชาการเกี่ยวกับความเหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล (พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม, 2550)

3. ช่องว่างกฎหมายในคดีล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์ในประเทศไทย

3.1 ข้อจำกัดเชิงโครงสร้างและบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาไทย

แม้ว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะพยายามปรับปรุงกฎหมายให้ทันกับพลวัตของอาชญากรรม ด้วยการตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นก้าวสำคัญในการเพิ่มบทบัญญัติมาตรา 284/1-284/4 เพื่อขยายขอบเขตองค์ประกอบความผิดให้ครอบคลุมการคุกคามทางเพศบนระบบคอมพิวเตอร์ แต่เมื่อพิจารณาเชิงลึกถึงเนื้อหาและโครงสร้างของกฎหมาย ยังพบว่ามีช่องว่างและข้อจำกัดในระดับโครงสร้างที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะและความรุนแรงของอาชญากรรมไซเบอร์อย่างแท้จริง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประการแรก ข้อจำกัดในเรื่องการนิยามความผิดและการไม่ตระหนักถึงลักษณะความเสียหายที่ต่อเนื่อง แม้มาตรา 284/1 วรรคหนึ่งและวรรคสาม จะขยายขอบเขตความผิดให้ครอบคลุมการกระทำผ่านระบบคอมพิวเตอร์ แต่โครงสร้างของบทกฎหมายยังคงมีแนวโน้มที่จะตีความความผิดบนพื้นฐานของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว (Single Event) เช่นเดียวกับการคุกคามทางเพศในโลกออฟไลน์ ทั้งที่ในความเป็นจริงอาชญากรรมบนพื้นที่ดิจิทัล โดยเฉพาะกรณีการนำรูปภาพหรือวิดีโอส่วนตัวไปเผยแพร่ มีลักษณะสร้างความเสียหายที่ดำรงอยู่ต่อเนื่องจากการทำซ้ำ การแพร่กระจาย และการเก็บบันทึกข้อมูลเหล่านั้นในระบบเครือข่ายอย่างถาวร

ประการที่สอง การละเลยมิติของหลักความยินยอม (Consent) ในฐานะแกนกลางของความผิด มาตรา 284/1 ยังคงกำหนดองค์ประกอบความผิดโดยเน้นที่ผลกระทบ เช่น ความเดือดร้อนรำคาญ ความอับอาย หรือความไม่ปลอดภัยทางเพศ มากกว่าการวางน้ำหนักไว้ที่การละเมิดสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลทางเพศของตนเองอย่างชัดเจน ผลกระทบที่ตามมาคือ ผู้เสียหายต้องแบกรับภาระในการพิสูจน์ต่อศาลว่าตนได้รับผลกระทบทางจิตใจอย่างไร ทั้งที่ในหลายกรณี เช่น การถูกแอบถ่ายหรือการถูกเฝ้าสังเกตผ่านเทคโนโลยี อาจยังไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญในทันที แต่การกระทำนั้นถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างสมบูรณ์ในตัวเองแล้ว

ประการที่สาม ความล่าช้าและอุปสรรคของการใช้มาตรการคุ้มครองชั่วคราว แม้ว่ามาตรา 284/3 และ 284/4 จะให้อำนาจศาลในการออกคำสั่งห้ามกระทำการและสั่งให้ผู้ควบคุมระบบลบข้อมูลล่วงละเมิดออกจากระบบ ซึ่งถือเป็นความก้าวหน้าของกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติ กระบวนการดังกล่าวยังต้องผ่านขั้นตอนการร้องขอสืบสวนและไต่สวนในศาล ซึ่งกินเวลานานและไม่ทันต่อความรวดเร็วในการแพร่กระจายของข้อมูลบนโลกดิจิทัล นอกจากนี้เมื่อเจ้าหน้าที่สอบสวนขาดความเข้าใจในกฎหมายใหม่ มักจะเลือกตั้งข้อหาตามมาตรา 392 (ข่มขู่) หรือมาตรา 397 (ก่อความเดือดร้อนรำคาญ) ในฐานะความผิดหลัโทษ หรือใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 และ 16 ซึ่งมุ่งเน้นด้านความมั่นคงของรัฐ ไม่ใช่การ

คุ้มครองสิทธิในมิติทางเพศของประชาชน (จอมพล พัทธสันทโยธิน, 2563; ฉัตรวรรณ นาควิเชตร, 2566)

ประการที่สี่ ข้อจำกัดของบทบัญญัติเกี่ยวกับการล่อลวงเด็ก (Online Grooming) แม้ว่าการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในมาตรา 279 และ 282 จะเปิดโอกาสให้นำมาปรับใช้กับกรณีการคุกคามเด็กทางออนไลน์ได้บ้าง แต่เนื้อหาของบทบัญญัติเหล่านี้ยังคงตั้งอยู่บนแนวคิดที่ถือว่าความผิดจะมีน้ำหนักร้ายแรงเฉพาะเมื่อมีการนำไปสู่การนัดพบหรือการล่อลวงละเมิดทางกายภาพเท่านั้น กฎหมายยังไม่ให้การรับรองอย่างชัดเจนว่าการล่อลวงทางจิตวิทยา การสร้างความสัมพันธ์เชิงครอบงำผ่านสื่อออนไลน์ หรือการส่งข้อความทางเพศซ้ำ ๆ เป็นอันตรายต่อพัฒนาการทางจิตใจของเด็กอย่างสมบูรณ์ แม้จะไม่มีกรณีพบปะกันทางกายภาพก็ตาม การจำกัดขอบเขตอันตรายที่กฎหมายยอมรับนี้จึงถือเป็นช่องว่างสำคัญทั้งในเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ

3.2 การเปรียบเทียบกรอบกฎหมายและกลไกการเยียวยาของต่างประเทศ

เมื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาในระดับสากล จะเห็นว่าหลายประเทศได้เปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์จากการใช้กฎหมายอาญาเพื่อการลงโทษแต่เพียงอย่างเดียว ไปสู่การบูรณาการระบบนโยบายอาญาที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองผู้เสียหายและการสกัดกั้นความเสียหายอย่างรวดเร็ว การเปรียบเทียบตัวอย่างจากสหราชอาณาจักร เครือรัฐออสเตรเลีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์ สะท้อนถึงการออกแบบกลไกทางสถาบันที่มีความก้าวหน้า ตามรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

การเปรียบเทียบกรอบกฎหมายและกลไกคุ้มครองผู้เสียหายจากการล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์

ประเทศ	กฎหมายหลักที่ใช้บังคับและแนวคิดเชิงนโยบาย	กลไกและรูปแบบการคุ้มครองผู้เสียหายเชิงรุก
สหราชอาณาจักร	ใช้กฎหมาย <i>Sexual Offences Act 2003</i> ทำงานคู่ขนานกับ <i>Online Safety Act 2023</i> โดยถือเอาหลัก “ความยินยอม” และการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นแกนกลางขององค์ประกอบความผิดทางอาญา	รัฐลดภาระของผู้เสียหายในการเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดี โดยแพลตฟอร์มออนไลน์ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการรับเรื่องร้องเรียนและส่งลบบเนื้อหาอย่างรวดเร็ว เป็นการโอนภาระความรับผิดชอบออกจากตัวเหยื่อ
เครือรัฐออสเตรเลีย	ใช้กฎหมาย <i>Online Safety Act 2021</i> มุ่งเน้นการคุ้มครองในมิติเชิงป้องกัน ปรามปราม และเยียวยาแบบเบ็ดเสร็จ รัฐแทรกแซงเชิงรุกเพื่อยกระดับความปลอดภัยทางดิจิทัล โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับเด็กและเยาวชน	ผู้เสียหายสามารถยื่นร้องเรียนโดยตรงต่อ “eSafety Commissioner” ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระที่มีอำนาจในการออกคำสั่งลบบเนื้อหาไปยัง ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มได้ทันทีโดยไม่ต้องรอคำสั่งศาล หรือต้องแจ้งความร้องทุกข์ก่อน
สาธารณรัฐสิงคโปร์	ใช้กฎหมาย <i>Protection from Harassment Act 2014 (POHA)</i> ซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อรับมือกับการคุกคามในยุคดิจิทัล โดยขยายนิยามความผิดให้	สร้างศาลคุ้มครองสิทธิเฉพาะทาง ผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องพึ่งพากระบวนการสอบสวนทางอาญา แต่สามารถยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอรับคำสั่งระงับการละเมิดและ

ครอบคลุมบริบทการสื่อสารผ่านพื้นที่แพลตฟอร์มออนไลน์ทั้งหมด	บังคับแพลตฟอร์มให้ถอดถอนเนื้อหาได้อย่างทันท่วงที
---	--

ที่มา. สืบเคราะห์จาก Sexual Offences Act (2003); Online Safety Act (2023); Online Safety Act (2021); Protection from Harassment Act (2014)

จากการเปรียบเทียบในตารางที่ 2 พบว่า ทั้งสามประเทศมีจุดร่วมสำคัญ คือ การก้าวข้ามข้อจำกัดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแบบดั้งเดิมที่ดำเนินการล่าช้า “สหราชอาณาจักร” เลือกแยกบทบาทระหว่างการดำเนินคดีอาญากับการจัดการความเสี่ยงเชิงระบบ ขณะที่ “เครือรัฐออสเตรเลีย” ได้จัดตั้งหน่วยงานความปลอดภัยทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีอำนาจทางปกครองโดยตรงในการสั่งระงับเนื้อหา ส่วน “สาธารณรัฐสิงคโปร์” เปิดช่องทางพิเศษทางแพ่ง ให้ผู้เสียหายสามารถขอคำสั่งศาลได้แบบเร่งด่วน

แนวปฏิบัติเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า กลไกที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องปรับเป้าหมายจากการรอคอยบทลงโทษในภายหลัง มาเป็นการลดทอนและระงับความเสียหายให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และเมื่อพิจารณาด้านนโยบายควบคู่กับปัญหาทางกฎหมายที่กล่าวมาทั้งหมด การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในบริบทของประเทศไทยจึงเป็นอีกประเด็นสำคัญที่ควรต้องพิจารณาถึงข้อบกพร่องและข้อจำกัดของกลไกที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

4. นโยบายทางอาญาของประเทศไทยในคดีล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์

4.1 ทิศทางนโยบายและแผนงานระดับชาติในการจัดการปัญหาล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์

การพิจารณานโยบายทางอาญา (Criminal Policy) ของประเทศไทยสะท้อนให้เห็นข้อเท็จจริงว่า การคุ้มครองผู้เสียหายจากความรุนแรงทางเพศออนไลน์ยังไม่ได้รับการจัดวางให้เป็นวาระแห่งชาติอย่างชัดเจน กรอบนโยบายส่วนใหญ่ยังคงยึดแนวคิดการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์และการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

(Cybersecurity) มากกว่าการใช้แนวคิดนโยบายอาญาที่มุ่งเน้นผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง (Victim-oriented Criminal Policy) ซึ่งควรให้ความสำคัญกับการเยียวยาผู้เสียหาย ควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมาย สอดคล้องกับข้อวิพากษ์ของ Garland (2001) ที่ชี้ว่า นโยบายอาญาที่รัฐเป็นศูนย์กลางมักลดทอนบทบาทและความเป็นมนุษย์ของผู้เสียหายให้กลายเป็นเพียงวัตถุหรือเครื่องมือในกระบวนการบริหารความเสี่ยงของรัฐ ทั้งนี้ข้อมูลเชิงโครงสร้างของนโยบายระดับชาติที่เกี่ยวข้องสามารถนำเสนอได้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3

การเปรียบเทียบนโยบายและแผนงานของไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์

นโยบาย / แผนงาน ระดับชาติ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ช่องว่างและข้อจำกัดเชิงนโยบาย ต่อปัญหาล่วงละเมิดทางเพศ
ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)	สำนักงานสภา พัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	เป็นเพียงกรอบเชิงนโยบายระดับ มหภาคที่กล่าวถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและ การคุ้มครองกลุ่มเปราะบางอย่าง กว้าง ๆ ขาดแนวปฏิบัติและ มาตรการ ชั่ววัดที่เจาะจงถึงปัญหา ของภัยทางเพศออนไลน์
แผนปฏิบัติการด้าน การคุ้มครองเด็ก แห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570)	กรมกิจการเด็กและ เยาวชน กระทรวง พม.	แม้จะมุ่งพัฒนาระบบคุ้มครองและ ฟื้นฟูเด็ก แต่ยังไม่ขยายภัยออนไลน์ใน ความหมายกว้าง ขาดกลไกการ เชื่อมโยงระบบสังคมสงเคราะห์เข้า กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อย่างเป็นเอกภาพ

นโยบาย / แผนงาน ระดับชาติ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ช่องว่างและข้อจำกัดเชิงนโยบาย ต่อปัญหาล่วงละเมิดทางเพศ
พ.ร.บ. ว่าด้วยการ กระทำความผิด เกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550	กระทรวงดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม	เจตนารมณ์ดั้งเดิมมุ่งคุ้มครองและ ป้องกันระบบเครือข่ายจากการโจมตี ไม่ได้ถูกออกแบบกลไกเพื่อรองรับ การเยียวยาบาดแผลทางจิตใจของ ผู้เสียหายจากคดีทางเพศโดยตรง
ความร่วมมือไทย- UNICEF ด้านการ คุ้มครองเด็ก ออนไลน์	รัฐบาลไทย และ องค์การยูนิเซฟ (UNICEF)	สนับสนุนมาตรการเชิงนโยบายใน การป้องกันการแสวงหาประโยชน์ ทางเพศเด็กทางออนไลน์ แต่เป็น เพียงกรอบแนวทาง (Soft Law) ที่ยังขาดสภาพบังคับทางกฎหมาย อย่างเด็ดขาด (องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย, 2566)

ที่มา. สืบเคราะห์จาก สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (2561); กรม
กิจการเด็กและเยาวชน (2566); พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ
คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (2550); องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย
(2566)

จากข้อมูลในตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของนโยบายอาญาระดับชาติ
ยังคงมีลักษณะการจัดกระจาย ขาดการบูรณาการเป้าหมายด้านการฟื้นฟูและเยียวยา
ผู้เสียหาย อีกทั้งยังไม่มีการกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักสำหรับการแก้ไขปัญหาการล่วง
ละเมิดทางเพศออนไลน์ในฐานะ “ปัญหาเฉพาะทาง” ส่งผลให้มาตรการคุ้มครอง
ผู้เสียหายกลายเป็นเพียงภารกิจรองในแต่ละหน่วยงานเท่านั้น

4.2 ความซับซ้อนของกลไกสถาบันและปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัญหานี้ เกิดขึ้นในชั้นของการบริหารราชการและการปฏิบัติตามนโยบาย โครงสร้างของหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบด้านกระบวนการยุติธรรมและการสงเคราะห์ในประเทศไทยยังคงดำเนินงานแบบแยกส่วน ขาดการบูรณาการข้อมูลและทรัพยากรระหว่างหน่วยงานอย่างแท้จริง ซึ่งส่งผลให้ผู้เสียหายต้องแบกรับภาระในการติดต่อและประสานงานด้วยตนเองโดยตรง รายละเอียดของข้อจำกัดเชิงโครงสร้างดังกล่าวสามารถดูได้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายอาญาไปปฏิบัติและข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของไทย

หน่วยงาน	บทบาทในระบบ ยุติธรรม	ข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง
สถานีตำรวจ และพนักงาน สอบสวน (สตช.)	รับแจ้งความ รวบรวม หลักฐานและดำเนินการ สอบสวนเบื้องต้น	ขาดความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับลักษณะ อาชญากรรมทางเพศออนไลน์ และขาด เทคโนโลยีในการจัดเก็บหลักฐานดิจิทัล ที่เปราะบาง
ศูนย์ TICAC (สตช.)	สืบสวนอาชญากรรม อินเทอร์เน็ตที่กระทำต่อ เด็ก	ขอบเขตหน้าที่จำกัดอยู่เฉพาะเด็กและ เยาวชน ไม่ครอบคลุมการคุ้มครอง ผู้เสียหายที่บรรลุนิติภาวะแล้ว
กรมสอบสวน คดีพิเศษ (DSI)	ดำเนินการสืบสวนคดีที่ มีความซับซ้อนหรือคดี ข้ามชาติ	เน้นหนักไปที่การปราบปรามและ รวบรวมพยานหลักฐาน ขาดบทบาท และภารกิจในการเยียวยาฟื้นฟูสภาพ จิตใจของผู้เสียหาย
สำนักงาน อัยการสูงสุด	พิจารณาสั่งฟ้องคดีและ คุ้มครองสิทธิในชั้น พิจารณาคดี	บทบาทจะเริ่มขึ้นเมื่อคดีเข้าสู่ กระบวนการสอบสวนจนเสร็จสิ้นแล้ว

หน่วยงาน	บทบาทในระบบ ยุติธรรม	ข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง
		ไม่มีอำนาจในการแทรกแซงคุ้มครอง และป้องกันเหตุในเชิงรุก
ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) / กระทรวง สาธารณสุข	ให้ความช่วยเหลือ เยียวยาผู้เสียหายด้าน การแพทย์และจิตสังคม	บุคลากรมีข้อจำกัดด้านความเข้าใจใน ระบบพยานหลักฐานดิจิทัลและ กฎหมาย ทำให้ไม่สามารถให้คำแนะนำ ที่เชื่อมโยงกับรูปคดีได้ดีนัก
กระทรวงการ พัฒนาสังคมฯ (พม.)	คุ้มครองและสงเคราะห์ ผู้เสียหายทางสังคม	ไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ให้อำนาจ เจ้าพนักงาน พม. ในการดำเนินการ หรือบังคับแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียใน เรื่องการล่วงละเมิดทางเพศ
องค์กรภาค ประชาสังคม (NGOs)	รับแจ้งเหตุ ให้คำปรึกษา และดูแลผู้เสียหาย ในทางปฏิบัติ	ไม่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายโดยตรง จำเป็นต้องพึ่งพาและรอคอย กระบวนการจากหน่วยงานราชการ ทั้งหมด

ที่มา. สังเคราะห์จาก กองบัญชาการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ม.ป.ป.); กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ม.ป.ป.); สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ม.ป.ป.); กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2567)

ข้อมูลจากตารางที่ 4 สะท้อนให้เห็นโครงสร้างกลไกที่ไม่มีเอกภาพอย่างชัดเจน ประเทศไทยยังขาดหน่วยงานเจ้าภาพเชิงนโยบายที่มีอำนาจสั่งการผู้ให้บริการแพลตฟอร์มในการระงับหรือยับยั้งเนื้อหาออนไลน์อย่างเร่งด่วน ผู้เสียหายจึงต้องดำเนินเรื่องด้วยตนเอง ตั้งแต่ประสานงานกับสถานีตำรวจ โรงพยาบาล ไปจนถึงกระทรวงการ

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการส่วนใหญ่ยังขาดการฝึกอบรมเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นนี้ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การตั้งคำถามซ้ำเติมผู้เสียหาย การปฏิเสธรับแจ้งความ หรือการแนะนำแบบง่าย ๆ ให้ผู้เสียหายลบบัญชีสื่อสังคมของตนเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นการตอกย้ำความเปราะบางและปิดกั้นโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับความยุติธรรมอย่างแท้จริง

5. วิเคราะห์ช่องว่างกฎหมายและนโยบายอาญาไทยต่อการล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์

จากการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ ทัศนะของกฎหมาย นโยบายระดับชาติ และบทเรียนจากต่างประเทศ พบว่าระบบยุติธรรมอาญาของไทยยังมีข้อจำกัดในการรับมือกับปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์ โดยสามารถสรุปช่องว่างสำคัญได้ 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

5.1 ความไม่สอดคล้องระหว่างกระบวนการทศน์ทางกฎหมายอาญากับลักษณะเฉพาะของอาชญากรรมดิจิทัล

การล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์ได้เข้ามาสั่นคลอนสมมติฐานพื้นฐานของกฎหมายอาญาไทย ซึ่งยังคงยึดโยงอยู่กับโลกกายภาพเป็นศูนย์กลาง แม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเพื่อขยายขอบเขตไปถึงระบบคอมพิวเตอร์ แต่ก็เป็นการอุดช่องว่างในระดับบทบัญญัติเท่านั้น ขณะที่ปัญหาที่ลึกซึ้งกว่านั้นคือช่องว่างในระดับกระบวนการทศน์และแนวคิด (Conceptual Gap) ซึ่งยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างแท้จริง

จากการวิเคราะห์พบว่า กรอบแนวคิดของกฎหมายอาญาไทยยังไม่ยอมรับว่า ข้อมูลและร่างกายดิจิทัลสมควรได้รับการคุ้มครองเทียบเท่ากับร่างกายเนื้อ รัฐยังคงตีความความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดผ่านสื่อดิจิทัลด้วยมุมมองเรื่องความสงบเรียบร้อย ความเดือดร้อนรำคาญ หรือความมั่นคงทางไซเบอร์ มากกว่าการให้ความสำคัญกับสิทธิทางเพศ สิทธิในเนื้อตัวร่างกาย และโดยเฉพาะหลัก “ความยินยอม” トラบใดที่กฎหมายไทยยังไม่ยอมรับและบัญญัติให้หลักความยินยอมเป็นแกนกลางของความผิดทาง

เพศในทุกมิติ กระบวนการพิจารณาคดีก็ยังคงผลักภาระการพิสูจน์ไปที่ผู้เสียหาย ซึ่งต้องแสดงให้เห็นถึงผลกระทบทางจิตใจที่อาจมองไม่เห็น ส่งผลให้กฎหมายอาญาไทยยังคงอยู่ในสภาวะเปลี่ยนผ่านที่ไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถก้าวข้ามจากบทบาทเชิงลงโทษแบบจารีตไปสู่บทบาทการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างที่เป็นมาตรฐานสากล

5.2 ขาดความชัดเจนในการกำหนดความรับผิดชอบของตัวกลางและหน้าที่

การดูแล

จุดอ่อนสำคัญประการหนึ่งของนโยบายอาญาไทย คือการขาดมาตรการเชิงระบบในการบังคับใช้ต่อผู้ให้บริการแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยกรอบกฎหมายไทย รวมถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ ยังคงใช้หลักการคุ้มครองพื้นที่ปลอดภัย โดยแพลตฟอร์มจะไม่ต้องรับผิดชอบหากให้ความร่วมมือในการลบเนื้อหาเมื่อได้รับแจ้ง โครงสร้างเช่นนี้ไม่สร้างแรงจูงใจให้แพลตฟอร์มพัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อคัดกรองหรือป้องกันเนื้อหาละเมิดทางเพศก่อนเผยแพร่

เมื่อเปรียบเทียบกับสหราชอาณาจักรที่มี Online Safety Act 2023 จะเห็นว่ากฎหมายดังกล่าวกำหนดหน้าที่การดูแล (Duty of Care) อย่างเข้มงวด โดยบังคับให้แพลตฟอร์มต้องจัดทำรายงานประเมินความเสี่ยง และบูรณาการระบบอัตโนมัติ เช่น เทคนิค Hash-matching เพื่อป้องกันและสกัดกั้นสื่อลามกอนาจารเด็กและการคุกคามทางเพศตั้งแต่ต้นทาง พร้อมกำหนดบทลงโทษรุนแรงทั้งทางอาญาและทางปกครองต่อบริษัทและผู้บริหารระดับสูงในกรณีที่ละเลยหน้าที่ การที่กฎหมายไทย ยังอาศัยมาตรการทางศาลเป็นหลักในการตามลบข้อมูล (ซึ่งเป็นกลไกเชิงรับ) ทำให้ไม่สามารถรับมือกับความรวดเร็วและปริมาณของอาชญากรรมในโลกไซเบอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5.3 ช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ รวมถึงการเข้าถึงการเยียวยา

สำหรับการคุ้มครองผู้เสียหายจากการล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์ พบว่ามีช่องว่างระหว่างสิทธิที่กฎหมายรับรองกับการเข้าถึงสิทธิในทางปฏิบัติ (Shah, 2021) แม้มาตรา 284/4 จะให้อำนาจศาลสั่งระงับเนื้อหา และมาตรา 284/1 จะกำหนดโทษทาง

อาญา แต่ในทางปฏิบัติ ผู้เสียหายยังคงต้องรับภาระหนักในการเข้าสู่กระบวนการสืบสวนสอบสวนทางอาญา ซึ่งมีมาตรฐานการพิสูจน์จนสิ้นสงสัยตามสมควรและมักใช้เวลายืดเยื้อ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น เช่น สาธารณรัฐสิงคโปร์ ที่ได้ตรากฎหมาย OSRA 2025 กำหนดให้มีความรับผิดชอบละเมิดตามกฎหมายลายลักษณ์อักษร เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายใช้เส้นทางแพ่งเพื่อขอระงับเหตุและเรียกค่าสินไหมทดแทนได้อย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งให้องค์กรรัฐ (OSC) มีอำนาจเปิดเผยตัวตนของบัญชีธนาคารแก่ผู้เสียหาย ขณะที่ออสเตรเลียให้อำนาจ eSafety Commissioner ใช้มาตรการทางปกครองขั้นเด็ดขาดในการส่งลงข้อมูลภายใน 24 ชั่วโมง ในทางตรงกันข้าม ระบบราชการไทยยังยึดโครงสร้างแบบเดิมที่แยกศาล ตำรวจ และการสังคมสงเคราะห์ออกจากกัน โดยขาดหน่วยงานกำกับดูแลด้านความปลอดภัยดิจิทัลที่เป็นเอกภาพ ส่งผลให้ผู้เสียหายถูกปิดกั้นโอกาสในการได้รับความยุติธรรมที่ทัน่วงทีและเป็นธรรม

5.4 การขาดการบูรณาการนโยบายและยังคงมีการผลิตซ้ำความเปราะบางของผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรม

ในระดับการบริหารราชการและนโยบายสาธารณะ ปัญหาช่องว่างในการนำนโยบายไปปฏิบัติยังคงปรากฏอย่างเด่นชัด สะท้อนถึงความล้มเหลวในการแปลงเจตนารมณ์ของกฎหมายให้กลายเป็นกลไกที่ปฏิบัติได้จริง งานวิจัยพบว่าอาชญากรรมทางเทคโนโลยีมีลักษณะซับซ้อนและต้องการความร่วมมือแบบสหสาขา (Interdisciplinary) แต่ระบบราชการไทยยังคงมอบหมายหน้าที่แบบแยกส่วน ส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมกลับกลายเป็นตัวผลิตซ้ำความเปราะบางให้กับผู้เสียหาย

เมื่อพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นด่านแรกของการรับแจ้งความ ขาดการฝึกอบรมความเข้าใจเทคโนโลยี และไม่มีความละเอียดอ่อนทางเพศภาวะ มักนำไปสู่พฤติกรรมซ้ำเติมผู้เสียหายโดยไม่รู้ตัว เช่น การตั้งคำถามเชิงกล่าวโทษ การปฏิเสธความรับผิดชอบ หรือการแนะนำให้พึ่งกฎหมายทั่วไปที่ไม่ตอบโจทย์ต่อความเสียหายทางจิตใจ สถานการณ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Shah (2021) ที่ระบุว่า แม้กฎหมายจะเขียนถ้อยคำไว้อย่างดีเพียงใด หากขาดโครงสร้างสถาบันที่สนับสนุน และไม่สามารถ

ปรับเปลี่ยนทัศนคติหรืออคติของผู้บังคับใช้กฎหมายได้ นโยบายเหล่านี้นี้ย่อมไร้ประสิทธิผล ซึ่งบทเรียนจากสหราชอาณาจักรและออสเตรเลียชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จของการจัดการปัญหานี้เกิดขึ้นเพราะรัฐกล้าที่จะออกแบบนโยบายเชิงรุกที่ควบคุมการทำงานของแพลตฟอร์มตั้งแต่ต้นทางและเมืองศักราชกลางที่มีอำนาจลบเนื้อหาและลดความเสี่ยงอย่างทันท่วงที ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ระบบนโยบายอาญาของไทยยังขาดอยู่

5. บทส่งท้าย

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลที่กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ได้ส่งผลให้อาชญากรรมและการล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์ขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีความซับซ้อนมากขึ้น จนกฎหมายแบบดั้งเดิมไม่สามารถรับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ประเทศไทยจะพยายามปรับปรุงกฎหมาย เช่น การตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2568 ซึ่งระบุความผิดฐานคุกคามทางเพศผ่านระบบคอมพิวเตอร์ และการนำร่องใช้กระบวนการศาล (CIOS) ในการสั่งลบเนื้อหาลามกอนาจารออนไลน์

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่าระบบยุติธรรมอาญาของไทยยังคงเผชิญข้อจำกัดเชิงโครงสร้างที่สำคัญ ตัวกฎหมายยังคงยึดติดกับแนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดในเชิงกายภาพ และยังไม่สามารถผนวกหลักความยินยอมและแนวคิดร่างกายดิจิทัลเข้าไว้ได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ นโยบายอาญาของไทยยังมีลักษณะตอบสนองเชิงรับและขาดความต่อเนื่อง ไม่ได้กำหนดความรับผิดชอบที่ชัดเจนให้แก่ตัวกลาง เช่น แพลตฟอร์มออนไลน์ และยังไม่เมืองศักราชส่วนกลางที่มีอำนาจเด็ดขาดในการกำกับดูแลความปลอดภัยไซเบอร์ ผลที่ตามมาคือกระบวนการยุติธรรมมักก่อให้เกิดบาดแผลทางใจซ้ำเดิมผู้เสียหาย

ดังนั้น การปฏิรูปที่แท้จริงควรเน้นที่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและกระบวนการทัศน โดยมุ่งสร้างนโยบายที่ให้ความสำคัญกับผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง และบูรณาการอำนาจรัฐเพื่อสร้างความปลอดภัยอย่างยั่งยืนในพื้นที่ดิจิทัล

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) ควรพิจารณารากกฎหมายเฉพาะว่าด้วยความผิดทางเพศในโลกออนไลน์
- 2) ควรมีการจัดตั้งองค์กรอิสระหรือหน่วยงานเฉพาะทางระดับชาติที่มีอำนาจทางกฎหมายในการสั่งระงับและลบเนื้อหาลามกอนาจารหรือเนื้อหาละเมิดทางเพศจากระบบคอมพิวเตอร์ โดยไม่ต้องรอคำสั่งศาล
- 3) ควรจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One-Stop Service Center) ซึ่งเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ และทีมแพทย์ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและภาระของผู้เสียหาย
- 4) ควรเสริมสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับพยานหลักฐานดิจิทัลสำหรับพนักงานสอบสวน รวมถึงความตระหนักรู้ในสิทธิทางเพศสถานะของผู้เสียหาย

เอกสารอ้างอิง

- จอมพล พิทักษ์สันตโยธิน. (2563). การคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ต: ศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในประเทศไทย อังกฤษ และสาธารณรัฐเกาหลี. *วารสารกฎหมายและนโยบายสาธารณสุข*, 6(2), 364-381.
https://so05.tcithaijo.org/index.php/journal_law/article/view/240093/164752
- ฉัตรวรรณ นาควิเชตร. (2566). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาต่อการคุกคามทางเพศผ่านคอมพิวเตอร์* [วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2567). *รายงานสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน ประจำปีงบประมาณ 2567 ไตรมาสที่ 4 (เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2567)*. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. https://www.dcy.go.th/public/mainWeb/file_download/1730175655930-676672237.pdf

- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (2550). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 124 ตอนที่ 27 ก, หน้า 4.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). *ภัยร้ายในโลกเสมือน: การคุกคามทางเพศต่อเด็กและเยาวชนในโลกไซเบอร์*. <https://www.nesdc.go.th>
- Council of Europe. (2023). *Human rights by design: Future-proofing human rights protection in the era of AI*. <https://rm.coe.int/follow-up-recommendation-on-the-2019-report-human-rights-by-design-fut/1680ab2279>
- Henry, N., & Powell, A. (2018). Technology-facilitated sexual violence: A literature review of empirical research. *Trauma, Violence, & Abuse*, 19(2), 195-208. <https://doi.org/10.1177/1524838016650189>
- Horder, J. (2019). *Ashworth's principles of criminal law* (9th ed.). Oxford University Press.
- McGarry, R., & Walklate, S. (2015). *Victims: Trauma, testimony and justice*. Routledge.
- Online Safety Act 2023. (2023). GOV.UK. <https://www.gov.uk/government/collections/online-safety-act>
- Online Safety Act 2021 (Cth). (2021). https://classicaustlii.edu.au/au/legis/cth/consol_act/osa2021154/index.html
- Online Safety (Relief and Accountability) Act 2025. (2025). *Singapore Statutes online*. <https://sso.agc.gov.sg/Act/OSRAA2025/Uncommenced/20251209131813?DocDate=20251208>
- Sexual Offences Act 2003, c. 42 (UK). (2003). <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/42?view=plain>

- Shah, R. (2021). Editor's introduction to the special issue, centering the margins: Addressing the implementation gap of critical criminology. *Critical Criminology*, 29(1), 3-9. <https://doi.org/10.1007/s10612-021-09560-6>
- Suzor, N., Dragiewicz, M., Harris, B., Gillett, R., Burgess, J., & Van Geelen, T. (2019). Human rights by design: The responsibilities of social media platforms to address gender-based violence online. *Policy & Internet*, 11(1), 84-103. <https://doi.org/10.1002/poi3.185>
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2024). *Transnational organized crime and the convergence of cyber-enabled fraud, underground banking and technological innovation in Southeast Asia: A shifting threat landscape* (Technical policy brief). United Nations Office on Drugs and Crime, Southeast Asia and the Pacific.
- World Economic Forum. (2023). *The global risks report 2023* (18th ed.). <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2023/>